

Vukovi u
Hrvatskoj
– simbol očuvane prirode

Wolves in Croatia
– a Symbol of a Preserved Nature

Što trebamo znati o vuku?

What should we know about the wolf?

Vuk ide u red najvrjednijih i najprilagodljivijih predatora među sisavcima. Najveći je pripadnik porodice pasa. U svijetu su poznate tri vrste vukova: sivi vuk (*Canis lupus*), crveni vuk (*Canis rufus*) i abesinijski vuk (*Canis simensis*).

*The wolf is one of the best adaptable and most valuable predators among mammals and the largest member of the dog family. There are three species of wolves known in the world: the grey wolf (*Canis lupus*), the red wolf (*Canis rufus*) and the Abyssinian wolf (*Canis simensis*).*

Rasprostranjenost

Procjenjuje se da u svijetu danas ima oko 150 000 sivih vukova i oko 550 abesinijskih vukova. Crveni vuk u prirodi je istrijebljen, no provodi se program njegova uzgoja u zatočeništvu i ponovnoga naseljavanja. Vuk je zemljopisno rasprostranjeniji od gotovo svih drugih sisavaca. Tako se populacije vukova prostiru na 41 zemlju svijeta. Osim u Kanadi, koja s oko 60 000 primjeraka znatno prednjači, u Mongoliji i Rusiji, s oko 30 000 primjeraka, najviše ih ima u SAD-u (Aljaska), Kini, Ukrajini, Bjelorusiji, Rumunjskoj, Španjolskoj i Indiji.

Distribution

It is estimated that there are still approximately 150,000 of grey wolves and 550 Abyssinian wolves in the world. The red wolf is exterminated from nature, but there is a programme of its breeding in captivity and repopulation underway. The wolf is geographically more distributed than any other mammal species. Its populations are spread throughout 41 countries in the world. Apart from Canada, a world leader with about 60,000 specimens, and Mongolia and Russia with about 30,000 specimens, they are mostly to be found in the USA (Alaska), China, Ukraine, Belarus, Romania, Spain and Italy.

Opis sivoga vuka

U Hrvatskoj živi sivi vuk, koji je i inače proširen na cijeloj sjevernoj polutki Zemlje. Odrasli sivi vuk teži u prosjeku 31 kg. Dugačak je, od vrha njuške do kraja repa, oko 170 cm, a visok u prosjeku 70 cm. Krzno mu je sive boje.

Grey wolf description

The grey wolf inhabiting Croatia is widely distributed throughout the entire Northern hemisphere of the Earth. The average weight of a full-grown grey wolf in the area of Croatia is 31 kg. From the top of the muzzle to end of the tail it is about 170 cm long, with an average height of 70 cm. Its fur is grey.

Stanište

Vukovi kao vrsta, u usporedbi s drugim pripadnicima porodice zvijeri, nemaju velikih zahtjeva prema staništu. Osnovni su uvjeti, kojima ono mora udovoljavati, blizina hrane i zaklon. Do današnjih dana uspjeli su se održati u teško pristupačnim područjima, ali žive i u neposrednoj blizini čovjeka. Najviše im pogoduju guste šume i gustiši s uklopljenim livadama. Podnose i ogoljela staništa, u područjima niskoga krša.

Habitat

As compared to other members of the carnivore family, wolves as a species are not very demanding as regards the habitat. For wolves, the basic requirements to be met by a habitat are food and shelter. Up to the present days they survived in hardly accessible areas, but they also live in the immediate vicinity of humans. For them the most favourable conditions are thick forests and thickets with integrated meadows. They also tolerate deforested habitats in low karst areas.

Način života

Vuk je teritorijalna vrsta koja obično živi u manjim ili većim čoporima. Vukovi u čoporu putuju, love, hrane se i odmaraju, dakle, zajedno su tijekom cijele godine. Prostor na kojemu žive obilježavaju urinom, izmetom, grebanjem tla i zavijanjem. Braneći životni prostor od drugih vukova, osiguravaju sebi plijen. Strani vuk koji uđe u teritorij domaćega čopora bit će - bude li otkriven - gotovo redovito ubijen, pa i pojeden. Vukovi se sporazumijevaju zavijanjem, režanjem, cviljenjem, lavežom, govorom očiju i tijela, ostavljanjem tragova i mirisima.

Way of life

The wolf is a territorial species generally living in smaller or bigger packs. Wolves move, hunt, feed and rest in packs, which means together all the year round. They mark the range that they inhabit by urine, excrements, by scratching the soil and howling. By defending their living space from other wolves, they secure their prey. An alien wolf may enter the territory of a pack, but if found by the pack, it will almost surely be killed and sometimes eaten up.

Wolves communicate by howling, growling, wailing, barking, by the speech of eyes, by leaving traces, by the speech of body and smells.

Razmnožavanje

U stabilnom čoporu vladaju hijerarhijski odnosi, a oni ograničavaju razmnožavanje na samo jedan reproduktivan par - alfa par, dok su svi ostali pripadnici čopora - štenad i njihova starija braća - potomci toga para roditelja. Vukovi se pare samo jedanput godišnje. Sezona parenja može započeti već u ranom siječnju, ali i sve do kasnoga travnja, ovisno o klimatskim uvjetima područja. Skotnost traje 63 dana, a vučići se rađaju u brlogu, najčešće njih 4 - 7 u leglu.

Breeding

A stable pack is characterized by hierarchical relations, which restricts their propagation to a single reproductive pair – an alpha pair. All other members of the pack, pups and their elder brothers, are descendants of that pair of parents.

Wolves mate only once a year. The mating season may begin early in January or even up to the end of April, depending on climatic conditions of the area they inhabit. A female is pregnant for 63 days and bears the young in a den that she has selected and prepared earlier. The litter normally consists of 4 – 7 pups.

Prehrana

Glavni izvori hrane vukovima su divlji parnoprstasi (srna, jelen, divlja svinja) i manji sisavci (zec, glodavci). U krajevima s razvijenim ekstenzivnim stočarstvom hrane se i stokom, koju - ako nije čuvana - lakše love nego divljač, pri čemu mogu počiniti i znatne štete.

Wolf's diet

The major sources of feed for wolves are wild even-toed animals (roe deer, red deer and wild boar) and smaller mammals (hare, rodents). In areas with a well developed extensive agriculture they also feed on livestock, which - if not properly guarded - is easier to catch, and then may cause a considerable damage.

Kako prepoznati područje vuka?

How to recognize the wolf's area?

Otisci šapa

Otisak prednje šape odrasloga vuka dug je 11 - 12 cm i širok 7 - 8 cm. Na osnovi samo jednog otiska šape ne može se utvrditi je li ga ostavio vuk ili pas iste veličine. Stražnje noge u vuka kreću se u istoj ravnini s prednjima, dok većina pasa stavlja stražnje noge unutar traga prednjih nogu. Vukovi se kreću gotovo pravocrtno, ne skrećući puno s puta.

Paw prints

A print of a full-grown wolf's paw is 11-12 cm long and 7-8 cm wide. On the basis of a single paw print it is impossible to recognize whether left by a wolf or a dog of the same size. The wolf's rear legs move in the same plane as the front legs, while the majority of dogs put their rear legs inside the traces of their front legs. The wolves move in an almost straight line, holding firm to their course.

Izmet

Vučji izmet kobasičasta je izgleda, promjera 2 - 3 cm. Boja izmeta ovisi o tome što je vuk jeo, a može biti od sasvim crne (meso), preko različitih tonova sive i smeđe (meso, dlaka, kosti), do potpuno bijele (kosti). Boja se mijenja sa starenjem izmeta na zraku i djelovanjem drugih čimbenika, kao što su kiša i sunčeva svjetlost. Izmet vuka može se, ali i ne mora razlikovati od izmeta psa. Primjerice, ako se pas hranio istom vrstom hrane kao i vuk, njegov će izmet imati osobine vučjeg izmeta.

Scat

The wolf's scat is sausage-like, 2-3 cm in diameter. The scat colour depends on the food eaten and may vary from completely black (meat), through various shades of grey and brown (meat, hair, bones) to completely white (bones). The colour changes with the scat getting older in the air and under the influence of other factors, such as rain and sunlight. The wolf's scat may and may not differ from that of a dog. For example, if a dog has eaten the same type of food as a wolf, the dog's scat will have the features of that of a wolf.

Okupljalište

Okupljalište je mjesto gdje čopor drži mladunce tijekom proljeća i ljeta. Ako osjete opasnost za mladunčad, vukovi ih premjeste na sigurnije mjesto – novo okupljalište. Napušteno okupljalište može se prepoznati po mnoštvu vučjih tragova, mnogobrojnim vučjim izmetima različite starosti i po ostacima plijena (najviše kosti) koje su odrasli vukovi donijeli mladima za hranu i igru (učenje).

Gathering place

A gathering place is a place where the young are kept by the pack during spring and summer. If they feel that pups are endangered, the wolves will move them to a safer place – a new gathering place. An abandoned gathering place may be recognized by a multitude of wolf's traces, a great number of wolf's scats of a diverse age and by the rests of prey (mostly bones) that grown-up wolves have brought to their pups for feeding and playing (learning).

Zavijanje

Zavijanje u vukova ima višestruku ulogu. Tako pripadnici jednoga čopora međusobno komuniciraju i lakše se okupljaju. Ono je i jedan od načina obilježavanja teritorija. Njime pripadnici čopora daju do znanja vukovima iz susjednih čopora da im je bolje držati se podalje. Zavijanjem vukovi brane plijen koji su uhvatili. U sezoni parenja reproduktivni članovi čopora zavijanjem učvršćuju svoj dominantni status u čoporu. Vukovi zavijaju ljeti češće nego zimi jer tada mlade vukove uče novim vještinama. U svakom slučaju, krivo je vjerovanje da vukovi zavijaju na Mjesec. Kada su gladni ili u lovu, vukovi ne zavijaju jer bi otkrili svoju prisutnost potencijalnoj lovinu.

Osim što zavijaju, vukovi ponekad i laju kao psi. To se događa kada leglu prijete neka opasnost (blizina čovjeka ili medvjeda), pa odrasli vukovi lajanjem nastoje na sebe privući pozornost uljeza. Zavijanje vučje mladunčadi može se zamijeniti sa zavijanjem čagljeva i pasa, a lajanje s lajanjem pasa ili čak srnjaka, mužjaka srne.

Howling

Howling of wolves plays a multiple role. In this way members of a pack communicate and gather. It is one of the ways to mark their territory. It is also used to send a signal to wolves of the neighbouring packs that they should rather stay at a distance. By howling the wolves defend the prey they have caught. In the mating season reproductive pairs strengthen by howling their predominant status in a pack. Wolves howl more frequently in summer than in winter, since during summer young wolves learn new skills. In any case, it is a myth that wolves howl to the moon. When hungry and hunting, they do not howl or otherwise they would reveal their presence to a potential quarry. Besides howling wolves sometimes bark as dogs. This happens in situations when the litter is endangered (closeness of a man or a bear) and grown-up wolves try to attract the attention of an intruder to themselves by barking. The howling of wolf-pups may be mistaken for that of jackals and dogs and their barking for the barking of dogs or even a roe-buck, the male of the roe deer.

Čovjek i vuk

Man and the wolf

Vuk je oduvijek izazivao snažne osjećaje u čovjeka. Iako ga mnogi od nas nisu nikada vidjeli, vuk živi u našoj mašti od najranijeg djetinjstva kao negativan lik mnogih bajki. Čovjek ga se oduvijek boji, međutim, vuk ne napada ljude, nego ih - upravo suprotno - izbjegava.

Vrlo je vjerojatno da su prvi ljudi promatrali vukove kako love i od njih učili taktiku lova. Otkako je čovjek počeo uzgajati stoku i vuk nalazi lakši plijen. Učestali napadi na stoku dovode vuka na zao glas, a sa smanjenom količinom divljači čovjek i vuk postaju sve veći suparnici.

Iako negativno stajalište o vuku preteže pa je njegov progon zabilježen i u staroj Grčkoj, bilo je u prošlosti i suprotnih mišljenja o tom predatoru. U nekim dijelovima starog Egipta, primjerice, vuka su štovali kao božanstvo. Nadalje, Romula i Rema, mitske

osnivače Rima, prema predaji othranila je vučica. Sjevernoamerički Indijanci štiju vuka i nazivaju ga "bratom".

Najnegativnija stajališta o vuku ipak potječu iz srednjovjekovne Europe; vukovi su smatrani simbolom zla, što ga treba istrijebiti. Posebno organizirane skupine lovaca u istrjebljivanju su primjenjivale sva raspoloživa sredstva (hajke, zamke, otrove i dr.), a njihovi su "pothvati" bili posebno nagrađivani.

Takav negativan odnos prema vuku duboko se usjekao u čovjekovu psihu. Mnoga literarna ostvarenja, poput Ezopovih basni, opisuju vuka kao biće kojem su glavna svojstva pohlepa, glupost i izdaja. Najpoznatija negativna priča o vuku je "Crvenkapica".

Vuka kao životinju s pozitivnim osobinama opisao je Jack London u romanu "Bijeli očnjak", u kojem je posebno obrađen odnos čovjeka i vuka. Tu povezanost i danas vidimo iz odnosa čovjeka i psa, životinje koja je nastala udomaćivanjem vuka prije otprilike 100 000 godina.

The wolf has always provoked strong feelings of man. Although many have never seen it, the wolf lives in our imagination from the earliest childhood as a negative figure of numerous fairy tales. Man has always feared the wolf. However, the wolf does not attack humans, but – on the contrary – it avoids them.

It is very likely that the first humans kept watching the wolves hunting and so learnt from them the hunting tactics. The development of livestock breeding made it easier for the wolves to find the prey. Frequent attacks on the livestock brought the wolf into disrepute and given the decreased amount of game, man and the wolf find themselves in an ever-closer competition. Despite the prevailing negative view of the wolf and the fact that it was chased even in ancient Greece, some opinions of this predator were entirely opposite. For example, in some parts of the old Egypt the wolf was respected as a divinity. Moreover, according to a myth Romulus and Remus, founders of Rome, were nursed by a female. North-American Indians respect the wolf and call it a "brother".

The most negative views of the wolf originate from the medieval Europe. The wolves were considered a symbol of every evil that had to be eradicated. Groups of specially organized hunters applied all the means available for eradication (chasing, traps, poisons, etc.) and received special awards for their "feats".

Such a negative attitude towards the wolf remained buried deep in the human psyche. In many literary works such as Aesop's fables the wolf is presented as a creature characterized by greed, stupidity and treason, the most famous of them being the tale about the Little Red Riding Hood.

However, some writers like Jack London in his novel "The White Fang" describe the wolf as an animal with positive features and pay special attention to the relationship between man and the wolf. This connection may be best seen in the relationship between man and the dog, an animal created by domesticating the wolf some 100,000 years ago.

Vukovi u Hrvatskoj

Wolves in Croatia

Brojnost i rasprostranjenost

Procjenjuje se da u Hrvatskoj danas živi između 130 i 170 vukova. Prema kriterijima Svjetske zaklade za zaštitu prirode (IUCN), vukovi su uvršteni u Crvenu listu sisavaca Hrvatske, dakle na popis ugroženih vrsta. Smatra se da su još 1894. vukovi živjeli na cijelom području Hrvatske, a da su zatim zbog masovnoga, nagradama poticanog izlova počeli nestajati, i to najprije iz nizinskih, kontinentalnih dijelova Hrvatske. Vukovi su se danas uspjeli održati na području Gorskoga kotara, Like i Dalmacije, odnosno na 32,4% ukupne površine kopnenoga dijela Hrvatske.

Područje na kojemu se vukovi povremeno pojavljuju naslanja se na Dinaride, sa sjeverne i južne strane, a zauzima 17,7% kopnene Hrvatske.

Rasprostranjenost vuka/Wolf distribution

Nije prisutan/Not present

Povremeno prisutan/Occasionally present

Stalno prisutan/Permanently present

Number and distribution

The number of wolves inhabiting Croatia is estimated at 130-170. According to the criteria of the International Union for the Conservation of Nature (IUCN) wolves are included in the Red List of Mammals in Croatia, i.e. in the list of endangered species.

It is believed that as far back as 1894 the wolves inhabited the entire area of Croatia, but afterwards, as a result of massive hunting for awards, they began to disappear, in the first line from the lowland continental parts of Croatia. Presently wolves may be found in the area of Gorski kotar, Lika and Dalmatia, or rather on 32.4 per cent of the total area of the mainland part of Croatia. The area in which wolves appear occasionally and which is leaning against the Dinarides covers an area of 17.7 per cent of the mainland Croatia on the northern (peripannonian space) and the southern side.

Razlozi ugroženosti

Causes of threat

Glavni razlozi današnje ugroženosti vukova u Hrvatskoj jesu:

- nezakonito ubijanje,
- stradavanje na prometnicama
- nedostatak prirodnog plijena.

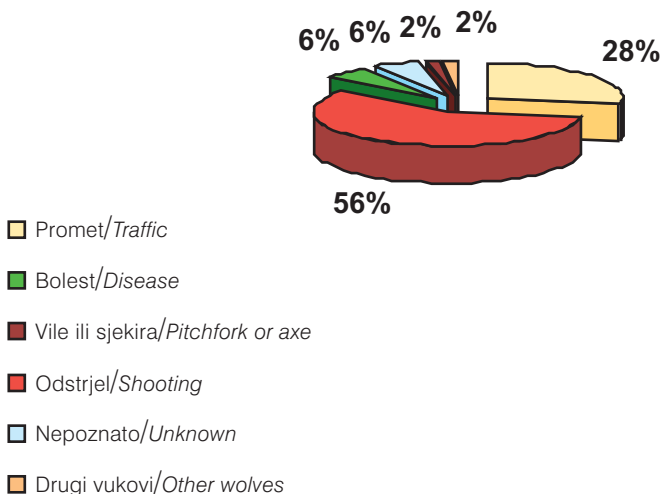
Prema dostupnim podacima, u Hrvatskoj je u razdoblju od 1986. do kraja 2003. zabilježeno smrtno stradavanje 108 vukova. Za 87% slučajeva odgovoran je čovjek. Ovaj podatak ipak ne pokazuje stvarnu sliku, jer se nezakonito ubijanje ne prijavljuje.

The main causes of the wolf's threat in Croatia presently are:

- *illegal shooting*
- *killing on roads*
- *lack of natural prey.*

According to the data available, in the period from 1986 to the end of 2003 the reported number of wolves killed in Croatia was 108. Human activities account for 87 per cent of the wolves killed. However, this data does not reflect the actual state, because illegal killing is never reported.

Smrtnost vukova u Hrvatskoj Mortality of wolves in Croatia

Zašto je bitno očuvati vuka?

Why is it important to preserve the wolf?

Vuk je pokazatelj očuvanosti prirode

Hrvatska je jedna od rijetkih zemalja Europe gdje još žive sve tri velike zvijeri: medvjed, vuk i ris. Zbog prirode odnosa čovjeka i vuka, ta zvijer pripada među najugroženije životinjske vrste, a istrijebljena je iz gotovo cijele zapadne Europe. Populacija vuka u Hrvatskoj dio je jedne od nekoliko očuvanih u Europi. Prisutnost vuka, kao i ostalih velikih zvijeri, znak je očuvanoga prirodnog bogatstva jedne zemlje.

Indication of the nature conservation level

Croatia is one of the rare countries of Europe inhabited by three large carnivores: the bear, the wolf and the lynx. Due to the nature of the relationship between man and the wolf this carnivore falls into the category of the most endangered animal species, exterminated from almost entire Western Europe. The wolf population in Croatia is a segment of one of several preserved populations in Europe. For that reason the presence of the wolf, like that of other large carnivores, is an indication of a well preserved and rich nature of a country.

Vuk održava ravnotežu u populaciji plijena

Vuk je, poput ostalih velikih zvijeri, na vrhu prehrambene piramide i kao takav je vrlo osjetljiv na promjene u staništu. Broj vukova uvjetovan je stanjem populacija plijena na nižim razinama te piramide i pridonosi njihovom zdravlju i stabilnosti. Vuk, primjerice, uvijek napada jedinke koje može lakše uhvatiti, a to su uglavnom slabije i nezdrave životinje, pa tako utječe na prirodnu selekciju. Očuvanjem vuka postiže se takozvani "krovni" ili učinak "kišobrana" u očuvanju drugih vrsta.

Keeping balance in the population of prey

Like other large carnivores, the wolf is on the top of the nutritional pyramid and as such it is highly vulnerable to habitat changes. The number of wolves is regulated by the size of prey populations at the lower levels of the pyramid, and the wolves contribute to their health and stability. For example, the wolf always attacks specimens that are easier to catch, because mostly weaker and unhealthy, and thus affects the natural selection. The conservation of the wolf results in the so-called "umbrella" effect, which means that other species are preserved too.

Vrijednost je za sljedeće naraštaje

Obveza je svakog pojedinca da prirodu, u kojoj uživa za svoga života, sačuva i da isto pravo omogući sljedećim naraštajima. Ono što želimo ostaviti iza sebe nisu samo slike i sjećanja na pojedinu životinjsku vrstu koje više u prirodi nema. Želimo li da to bude sudbina vuka? Većina stanovnika naše domovine smatra kako vukove moramo sačuvati za buduće naraštaje.

Value for future generations

It is the obligation of each individual to preserve nature that he enjoys during his lifetime and ensure the same right to future generations. What we would like to leave behind are not just pictures and memories of a specific animal species that cannot be found in nature any more. Would we like it to be a destiny of the wolf? The majority of the inhabitants of this country consider it necessary to preserve the wolves for future generations.

Vuk je mogućnost za razvoj turizma

Prisutnost vuka u pojedinom području može biti razlogom posjeta onih koji žele uživati u očuvanoj prirodi. Zbog brzoga ritma života i otuđenosti od prirode, danas je takvih ljudi sve više. Vrlo je teško vidjeti vuka u prirodi, ali dokazi o njegovoj prisutnosti (npr. zavijanje, tragovi, izmeti) i prikladni popratni sadržaji (publikacije, izložbe, predavanja) mogu biti dovoljno privlačni, posebice za one u čijim zemljama ta vrsta više ne živi.

Tourist development potential

The presence of the wolf in a specific area may be a reason for a visit by those who want to enjoy the preserved nature. Due to a hectic rhythm of life and alienation from nature the number of such people is growing. It is difficult to see the wolf in nature, but evidence of its presence (e.g. howling, traces, excrements) and adequate accompanying attractions (publications, exhibitions, lectures) may be interesting enough, especially for those in whose countries this species cannot be found any more.

Vuk i propisi

The wolf and legislation

Iz IUCN-ove Deklaracije o načelima zaštite vukova prenosimo postavku koja se odnosi na vuka, ali vrijedi i za sve druge vrste: "Vukovi, kao i sve druge divlje životinje, imaju pravo na postojanje u slobodi. To pravo nije ni na koji način povezano s nekom njihovom poznatom vrijednošću za ljudsku vrstu. Naprotiv, ono proizlazi iz prava svih živih bića na suživot s čovjekom jer tvore dio prirodnih ekosustava".

Sve zemlje članice Vijeća Europe potpisnice su Bernske konvencije koja podrazumijeva zaštićeni status svih velikih zvijeri. Vuk je uvršten u popis zaštićenih vrsta Direktive o staništima, što sve zemlje članice Europske unije obvezuje na zaštitu ove vrste i njenih staništa. Zemlje kandidati za pristup EU moraju također zadovoljiti i taj uvjet.

U Hrvatskoj je vuk od 1995. zaštićen temeljem Zakona o zaštiti prirode.

We are quoting a tenet from the IUCN Manifesto on Wolf Conservation that applies to the wolf, but is also valid for all other species: " Wolves, like all other wildlife, have a right to exist in a wild state. This right is in no way related to their known value to mankind. Instead, it derives from the right of all living creatures to co-exist with man as a part of natural ecosystems " All member countries of the Council of Europe are parties to the Bern Convention, which provides for the protected status of all great carnivores. The wolf has also been included in the list of protected species contained in the EC Habitat Directive, which makes the protection of this species and its habitats obligatory to all EU member countries. Candidate countries for the accession to the EU must also meet this requirement.

In Croatia wolves have been protected under the Nature Protection Act since 1995.

Kako možete pridonijeti očuvanju vukova u Hrvatskoj?

How can you contribute to conservation of wolves in Croatia?

Saznajte više o vukovima i aktivnostima za očuvanje vuka, a svoje spoznaje podijelite s drugima!

Ako što znate o kretanju i stradavanju vukova, izvijestite nas!

Ne ostavljajte stoku bez nadzora, iskoristite pse tornjake i električne ograde!

Get more information about wolves and wolf conservation activities and share your knowledge with the others!

If you know anything about the movement and suffering of wolves, let us know!

Do not leave live stock unguarded, use pen-guardians and electric fences!

Informacije možete pronaći u našim publikacijama, na službenim web stranicama www.life-vuk.hr i uspostavom veze s našim uredom u Zagrebu ili s jednim od dva regionalna ureda na područjima gdje prebiva vuk.

All information are available in our publication, on official website www.life-vuk.hr and may be obtained by contacting our office in Zagreb or any of the two regional offices in the areas inhabited by the wolf.

LIFE projekt "Zaštita i upravljanje vukovima u Hrvatskoj"
Državni zavod za zaštitu prirode

LIFE Project "Conservation and Management of Wolves in Croatia"
State Institute for Nature Protection

Bogovićeva 1a
10000 Zagreb
tel: +385 1 4813 093
faks: +385 1 4876 100
e-mail: uredzagreb@life-vuk.hr

LIFE projekt "Zaštita i upravljanje vukovima u Hrvatskoj"
Regionalni ured za Gorski kotar i Liku

LIFE Project "Conservation and Management of Wolves in Croatia"
Regional Office for Gorski kotar and Lika

Smiljanska 40
53000 Gospić
tel. i faks: +385 53 560-524
e-mail: uredgospic@life-vuk.hr

LIFE projekt "Zaštita i upravljanje vukovima u Hrvatskoj"
Regionalni ured za Dalmaciju

LIFE Project "Conservation and Management of Wolves in Croatia"
Regional Office for Dalmatia

S. Radića 28
22000 Šibenik
tel.: +385 22 335-563
e-mail: uredsibenik@life-vuk.hr

Nakladnik/Publisher: © Državni zavod za zaštitu prirode/
State Institute for Nature Protection
Za nakladnika/For publisher: Davorin Marković
Autori/ Authors : Ana Štrbenac, Đuro Huber, Josip Kusak
Fotografije/Photos by: Boris Krstinić/Applaudo grupa,
Alojzije Frković, Đuro Huber, Josip Kusak, Ana Štrbenac,
arhiv Veterinarskog fakulteta
Priprema-dizajn/Artwork by: In visio d.o.o.
Tisak/Printed by: In visio d.o.o.

ISBN 953-7169-01-4

Ova brošura je objavljena uz novčanu potporu iz programa
Europske komisije LIFE – treće zemlje.

*This brochure is published with the financial assistance
of the European Commission LIFE Programme for
Third Countries.*

Vuk se često spominje u izrekama

Čovjek je čovjeku vuk.
Mi o vuku, vuk na vrata.
Vuk dlaku mijenja, a ćud nikad.
Gladan kao vuk.
Vuk sit i sve ovce na broju.

NAGRADNA IGRA / PRIZE COMPETITION*

Ako ste pažljivo pročitali ovu brošuru, provjerite svoje znanje o vukovima!
Evo pitanja:

1. Koliko je vrsta vukova poznato u svijetu?
2. Koja vrsta vuka živi u Hrvatskoj?
3. Koliko je težak odrasli vuk u Hrvatskoj?
4. Čime se vuk hrani?
5. Je li vuk opasan za čovjeka?
6. Kada vuk zavija?
7. Kako je nastao pas?
8. Kolika je procijenjena veličina populacije vuka u Hrvatskoj?
9. Koji su danas glavni razlozi ugroženosti vuka u Hrvatskoj?
10. Navedite barem dva razloga zašto je bitno očuvati vuka?
11. Koji su vaši prijedlozi za očuvanje vuka u Hrvatskoj?

Odgovore sa svojim imenom, prezimenom, adresom i brojem telefona pošaljite u kuvertama, s naznakom "za nagradnu igru", najkasnije do 31. svibnja 2004. na sljedeću adresu:

LIFE projekt "Zaštita i upravljanje vukovima u Hrvatskoj"
Državni zavod za zaštitu prirode
Bogovićeve 1a
10000 Zagreb

U petak, 4. lipnja 2004. izvući ćemo 10 kuverata s vašim točnim odgovorima i nagraditi vas posterom i majicom s likom vuka te prigodnim publikacijama iz područja zaštite prirode. Točne odgovore i dobitnike nagrada objavit ćemo na službenim web stranicama projekta: www.life-vuk.hr

*Croatia only

ISBN 953-7169-01-4

9 789537 169015